

Informatie voor Eerste Hulp artsen, om de tijdige diagnose van het Syndroom van Cushing (SC) te vergemakkelijken

DOEL

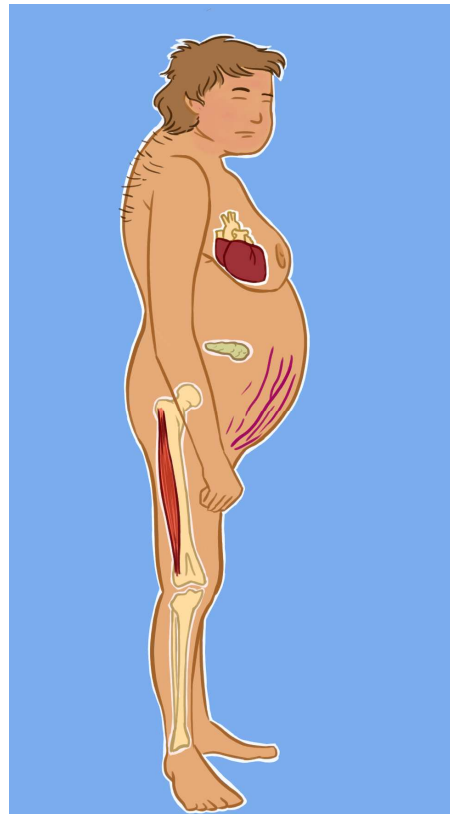
Eerste Hulp artsen vertrouwd maken met SC om een **tijdige diagnose** vast te stellen en de met deze aandoening verwante **morbiditeit en sterfte op lange termijn** te verminderen.

Kan deze patiënt het Syndroom van Cushing hebben?

SC moet speciaal in aanmerking genomen worden **indien de klinische symptomen met de tijd erger worden.**

Om deze verschillen aan te tonen kunnen **foto's** handig zijn:

- **Vrouw**
- **Paarse strepen** en/of **snel blauwe plekken**
- **Algemene obesitas** of **snelle gewichtstoename**
- **Hoge bloeddruk**
- **Diabetes mellitus (DM)**
- **Spieratrofie**
- **Overmatige haargroei** en **onregelmatige menstruatie**

Is het Syndroom van Cushing zo zeldzaam?

Ja, het komt **weinig** voor, bij **2-3 patiënten/per miljoen inwoners/per jaar.**

Meestal echter **houdt het verband met** algemenere aandoeningen:

- **Slecht gecontroleerde diabetes** (1-3% van DM patiënten hebben SC)
- **Obesitas**
- **Slecht gecontroleerde hoge bloeddruk (HT)** (0,5-1% van HT patiënten hebben SC)
- **Osteoporose** (11% van oudere patiënten met osteoporose en wervelfracturen hebben SC)
- **Depressie**

Aangezien de diagnose tests niet geheel specifiek zijn, kunnen zich schijn-positieve gevallen voordoen (abnormale resultaten bij gezonde personen).

Informatie voor Eerste Hulp artsen om de tijdige diagnose van het Syndroom van Cushing (SC) te vergemakkelijken

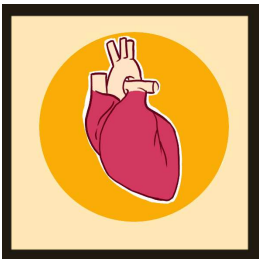
Kan het over het hoofd gezien worden?

Jazeker!

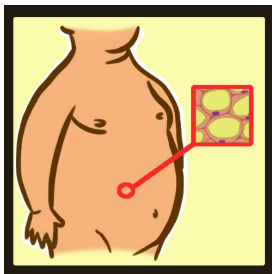
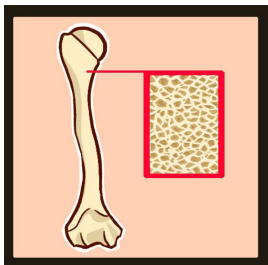
Wat zijn de consequenties van een late diagnose?

- Vermindering van leefkwaliteit
- Groter cardiovasculair risico (inclusief ischemische hartziekte, longembolie, beroerte en diepe veneuze trombose)

- Verminderde botmassa (breuken veroorzakend)
- Toename van de vetmassa (obesitas veroorzakend, voornamelijk abdominaal)
- Verhoogde mortaliteit (4-5 maal hoger dan bij de normale bevolking)

Een “hoge mate van verdenking” moet in acht genomen worden indien:

na uitsluiting van het gebruik van exogene glucocorticoïden (inclusief injecties, transdermale, rectale, neus- of oogdruppels), de patiënt de volgende symptomen vertoont:

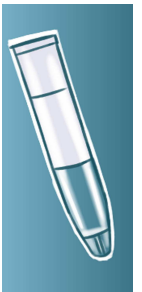
- Meerdere en progressieve symptomen van SC: snel blauwe plekken, opgeblazen gezicht, proximale spierzwakte, strepen op de huid (vnl. paarse en > 1cm breed)
- Adrenaal incidentaloma (toevallig ontdekte adrenale tumor)
- Onverklaarbare osteoporose of ongebruikelijk hoge bloeddruk voor de leeftijd.

Hoe kan SC bevestigd worden?

Door middel van een uiterst precieze diagnose:

a) 24 uur vrije Cortisol urine, minstens tweemaal testen (deze moeten binnen normale parameters zijn)

b) Cortisol in speeksel om middernacht (dit kan thuis opgenomen worden in een speciaal hiertoe ontworpen buisje met een klein staafje waar 1-2 minuten op gekauwd moet worden - Salivette^R – en dat meerdere dagen houdbaar is, zodat het zelfs per post naar het laboratorium gestuurd kan worden).

c) Uitsluitingstest met 1 mg dexametason (ingenomen om 23:00-24:00 en cortisolgehalte in bloed meten om 8:00-9:00: het gehalte dient < 2 mcg/L=55 nmol/L te zijn).

Informatie voor Eerste Hulp artsen om de tijdige diagnose van het Syndroom van Cushing (SC) te vergemakkelijken

Als er **enig resultaat abnormaal** is, er **discrepanties** of **twifels** bestaan: **dient de patient naar de endocrinoloog gestuurd te worden.**

GEEN TEST IS PERFECT, of is uiterst specifiek, zodat zich **schijn-positieve** gevallen voor kunnen doen.

-Specificiteit: Vermogen om de ziekte bij een gezond persoon uit te sluiten.

- Gevoeligheid: Vermogen om de ziekte vast te stellen bij een persoon die deze heeft.

Hoe gevoeliger de test, des te minder negatieve resultaten bij personen met SC (schijn-negatieven). Hoe specifiek de test, des te minder positieve resultaten bij gezonde personen (schijn-positieven).

		Algemene bevolking	
		Zieke bevolking	Gezonde bevolking
RESULTATEN VAN DE TEST	Niet ziek	Schijn -	OK
	Ziek	OK	Schijn +

Is SC gemakkelijk uit te sluiten?

Bij normale, overeenstemmende resultaten: geen verdere evaluatie nodig, SC kan uitgesloten worden.

SC kan cyclisch zijn maar **is meestal progressief**; in geval van twijfel de test herhalen na 6 maanden.

Speciale bevolking/ factoren die de diagnose van SC kunnen compliceren

Bepaalde ziektes houden verband met **hoge cortisol** en sommige symptomen van SC, maar **zijn geen SC**:

Depressie en **andere psychische aandoeningen**

Slecht gecontroleerde diabetes

Adrenaal Incidentaloma

Zware Obesitas

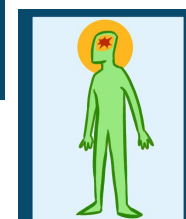
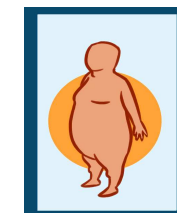
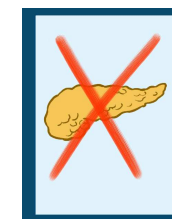
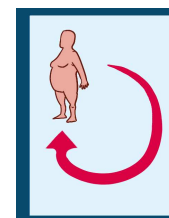
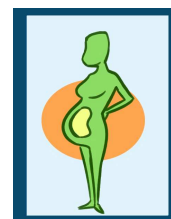
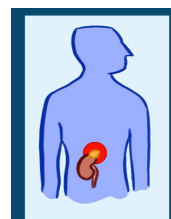
Alcoholisme

Zwangerschap

Epilepsie

Nierfalen

Cyclische SC

SC bij kinderen verdenken indien:

- Het **lengte percentiel vermindert** maar het **gewicht toeneemt**.
- Eenvoudige obesitas betekent geen vertraging in groeipercentage.

Geschreven door Dr. Susan Webb en Alicia Santos
Vertaling gereviseerd door Prof.dr. Steven W.J. Lamberts
In samenwerking met ERCUSYN (www.ercusyn.eu)
Illustraties van Javi Ruiz (www.ilustradorfreelance.com)